

LOJİSTİK TERİMLER SÖZLÜĞÜ (LOJİSTİK KAVRAMLARI)

ABC Sınıflandırma Yöntemi: Stokta bulunan malzemelerin/ürünlerin devir hızı, miktar, değer vb. ölçütlere göre sınıflandırılmasıdır.

Acente: Bir lojistik şirketinin merkez kuruluşu dışında bir bölgede, onun adına hizmet veren kuruluş veya bireydir.

Acil Durum Planı: Gelecekte oluşabilecek beklenmeyen gelişmelere karşı alınacak önlemleri gösteren plandır.

Acil Stok: Planlanmamış, acil durumlara karşı her zaman elde tutulmak zorunda olan stok miktarıdır.

Açılabilir Tavanlı Konteyner (Opentop): Standart konteynere sığmayan veya konteyner kapısından forklift veya benzeri donanım ile yüklenemeyen konteynerdir.

ADR: Yanıcı, parlayıcı ve patlayıcı maddelerin karayolu ile taşınması kurallarını içeren, bu maddelerin taşınabilmesi için, araç ve sürücülerde gerekli belgelerin arandığı bir standarttır.

Sınıflarına göre aşağıda belirtilmiştir;

Sınıf 1: Patlayıcı Maddeler

Sınıf 2: Gazlar

Sınıf 3: Yanıcı Sıvı Maddeler

Sınıf 4.1: Yanıcı Katı Maddeler

Sınıf 4.2: Kendi Kendine Yanan Maddeler

Sınıf 4.3: Su ile Temas Edince Yanan Maddeler

Sınıf 5.1: Yakıcı (Okside) Maddeler

Sınıf 5.2: Organik Peroksitler

Sınıf 6.1: Zehirli Maddeler

Sınıf 6.2: Bulaşıcı Maddeler

Sınıf 7: Radyoaktif Maddeler

Sınıf 8: Aşındırıcı (Asidik) Maddeler

Sınıf 9: Farklı Tehlikeleri Olan Maddeler

Adres: Lojistik tesis içerisinde fiziksel sınırları belirlenerek, bir kimlik numarası ile sisteme tanımlanmış lokasyonlardır.

Adresleme: Lojistik tesis içerisinde yürütülen operasyon esnasında ürünlerin ya da taşıma birimlerinin (sepet, koli, palet vb.) fiziksel olarak tesis içerisinde bulunan bir

adrese konulması ve sistemsal olarak ilgili ürünün ya da taşıma biriminin kimlik numarası ile yerleştirildiği adresin kimlik numarasının eşleştirilerek kaydedilmesidir.

Adresteki Stok Doğruluğu: Lojistik tesis içerisindeki bir adreste fiziki olarak bulunan ürünlerin, sistem üzerinde ilgili adreste kayıtlı ürünlerle bire bir eşleşmesidir.

Akreditifli Ödeme (Payment Under Letter Of Credit – L/C): Bir alıcının talebine istinaden, bir bankanın verdiği ve alıcı tarafından ayrıntıları belirtilmiş, mala veya hizmete ilişkin belgelerin ibrazı karşılığında, belirtilen bir satıcıya ödeme yapılacağı yolundaki şartlı bir taahhüttür.

Aktarma: Bir araç ile gelen yüklerin boşaltılarak, herhangi bir özel işleme tabi tutulmadan kısa bir süre içinde sevk edilmek üzere başka bir araca yüklenmesi işlemidir.

Aktarma Merkezi: Gelen yükün/kargoların indirildiği ve varış noktasına göre gidenlerin ise yüklendiği, gün içinde kargoların kısa zaman aralıkları ile saklandığı, araçlar arası yük/kargo transferi yapıldığı işlem merkezleridir.

Aktif İstif: Üzerinde çalışılan ve gereksinime göre malzeme konulan/kaldırılan yüklerin istifidir.

Alıcı: Ürünü teslim alan taraftır.

Ambalaj: Ürünleri dış etkilerden koruyan, tanıtım ve pazarlama işlemlerini kolaylaştıran, görsellik ve kullanım ergonomisi sağlayan, içindeki ürün hakkında bilgiler bulunduran; metal, plastik, cam vb. malzemelerden yapılmış kaptır.

Ambar: İhtiyaca bağlı olarak belirli bir süre için ürünlerin konulduğu kapalı ya da açık güvenli alandır.

Ambar Teslim-Tesellüm Fişi (ATF): Depolama, taşıma ve/veya katma değerli hizmetler sunmak üzere, söz konusu hizmeti veren firma, tedarikçi veya müşterilerden malı teslim alırken veya teslim ederken imzalama ve kaşeleme suretiyle söz konusu eşyaların ilgili tarafın sorumluluğuna geçtiğini belgelemek üzere düzenlenen evraktır.

Ana Güzergah: Çıkış ve varış noktaları arasındaki en uygun ve en çok kullanılan yoldur.

Ana Konşimento (Master Airway Bill – MAWB): Havayolu taşımalarında gerçek göndericiden gerçek alıcıya yapılan gönderilerde kullanılır.

Anlaşmalı Depo: Bir sözleşmeye dayalı olarak, müşteri veya müşteriler adına depolama faaliyetlerinin gerçekleştirildiği depodur.

Anlaşma: Tedarik hizmetlerinde, koşulları önceden ve net olarak tanımlamak üzere ilgili taraflar arasında varılan mutabakat metnidir.

Antrepo (Bonded Warehouse): Gümrük mevzuatına tabi olan eşyaların, gümrük gözetimi altındayken muhafaza edildiği ve ilgili dış ticaret işleminin tamamlanabilmesi için gerekli işlemlerin yapıldığı bir tür depodur.

Ara Konşimento (House Airway Bill – HAWB): Acenteler tarafından düzenlenen hava navlunu için kullanılan yükleme dokümanıdır. Ara konşimento aynı zamanda destinasyon acentesi için yükleme talimatlarını, malın tanımını ve uygulanacak taşıma ücretlerini de içinde barındırır.

Ardiye (Storage): Ürünlerin/malzemelerin saklanıp muhafaza edildiği yer, saklama/muhafaza etme hizmeti ve bu hizmet için ödenen ücret.

Astarya (Laydays and Cancelling Clause – LayCan): Geminin yükleme veya boşaltma için söz konusu limanda kalabileceği günlerin oluşturduğu aralıktır.

Aşamalı Stok: Müşteri gereksinimlerini karşılamak üzere tedarik zincirinde belli bir aşamadaki stoktur.

Ata Karnesi (Ata Carnet): Uluslararası ithalat sözleşmesi kapsamında, taraf ülkeler arasında eşyanın gümrük vergisine tabi olmadan geçici kabulüne imkan sağlayan teminat yerine geçen ve beyanname olarak kabul edilen belgedir.

ATR (ATR Movement Certificate): Türkiye ve Avrupa Topluluğu arasında imzalanan Gümrük Birliği Anlaşması'na göre, serbest dolaşım halinde bulunan malların ihracında gümrük muafiyetinden yararlanmak amacıyla ihracatçı tarafından düzenlenen belgedir.

Avadanlık: Bir aracı onarmak için kullanılan aletlerin (çekiç, tornavida vb.) bulunduğu takım çantasıdır.

B

BAF (Bunker Adjustment Factor): Petrol fiyatlarındaki dalgalanmadan etkilenmemek için her ay belirlenen navlun kalemidir.

Bantlı Konveyör Sistemi: Kutulu ve ambalajlı malzemelerden dökme malzemeye kadar ürün taşıma potansiyeline sahip olarak tasarlanmış taşıma yüzeyi plastik, kauçuk gibi malzemeden yapılmış konveyörlerdir.

Barkod: Otomatik tanımlama teknolojisi kapsamında, bir optik okuyucu aygıt ile okunarak bilgisayar ortamına sayı, karakter ya da bunların karışımı olarak aktarılabilen, farklı kalınlıklardaki çizgi-boşluk kombinasyonlarıdır.

Bekleme Süresi: Yükün fiziksel olarak hareket etmediği süredir.

Beyan Tutarı: Göndericinin beyan ettiği mal değeridir.

Blok Tren (Unit Train): Yeterince yük varsa, bir demiryolu katarının tümünün bu yüke tahsis edilmesidir. Söz konusu yük salt bir şirkete ait olabilir.

C-Ç

CAF (Currency Adjustment Factor): Amerikan dolarındaki dalgalanmaların navluna dahil edilmesidir.

CFR (Cost and Freight): Mal bedeli ve navlun ödenmiş, sadece deniz ve iç su taşımacılığında kullanılan uluslararası ticarete bir teslim şeklidir. Satıcı tüm masraf ve riskleri üstlenerek malları yükleneceği limana kadar getirir, ihracat için gümrüklenmiş olarak gemiye teslim etmesini ifade eder. Malların hasar ve kaybına ilişkin risk, mallar gemiye konduğunda alıcıya geçerken, masrafların alıcıya devri, varış limanında gerçekleşir.

CIF (Cost, Insurance and Freight): Mal bedeli, sigorta ve navlun ödenmiş, sadece deniz ve iç su taşımacılığında kullanılan uluslararası ticarete bir teslim şeklidir. Satıcı tüm masraf ve riskleri üstlenerek malları yükleneceği limana kadar getirir, ihracat için gümrüklenmiş olarak gemiye teslim etmesini ifade eder. Ayrıca satıcı malların taşınması sırasında oluşacak kayıp ve hasar riskine karşılık alıcı adına asgari teminat oranında bir sigorta sözleşmesi yapar. Malların hasar ve kaybına ilişkin risk, mallar gemiye konduğunda alıcıya geçerken, masrafların alıcıya devri, varış limanında gerçekleşir ve risk alıcıya geçer.

CIP (Carriage and Insurance Paid To): Mal bedeli, sigorta ve navlun ödenmiş, her türlü taşıma şeklinde kullanılan uluslararası ticarete bir teslim şeklidir. Satıcının malları ihracat için gümrüklenmiş olarak kendisinin seçtiği bir taşıyıcı veya diğer bir kişiye belirlenen yerde (eğer taraflarca böyle bir yer kararlaştırılmış ise) teslim edileceğini ve satıcının, malların belirtilen varış noktasına getirilmesi için taşıma masraflarını ödemek zorunda olduğunu ifade eder. Satıcı sigorta primini ödemek suretiyle yüklediği mal cinsine uygun olan asgari teminat oranında bir sigorta yaptırır. Satıcı "teslim yükümlülüğünü" mallar varış yerine ulaştığında değil, malları taşıyıcıya teslim ettiğinde yerine getirmiş sayılır.

CMR Anlaşması: Uluslararası nitelikteki CMR Anlaşması'nın hükümlerini kabul eden ülkelerce kullanılan bir karayolu taşıma belgesidir. Taşımanın CMR hükümlerine göre yapıldığını göstermektedir. Gönderici veya lojistik firması tarafından alıcının adına düzenlenmektedir.

CMR Karayolu Taşıma Belgesi (CMR International Consignment Note): Nakliye firması tarafından alıcının adına düzenlenir. Malların belirtilen şartlarla taşınmak üzere, iyi durumda teslim alındığını ve taşıma sözleşmesinin yapıldığını gösteren hukuki bir delildir.

CPT (Carriage Paid To): Mal bedeli ve navlun ödenmiş, her türlü taşıma şeklinde kullanılan uluslararası ticarete bir teslim şeklidir. Özellikle çok araçlı taşımacılık türlerinde kullanılır. Satıcının malları ihracat için gümrüklenmiş olarak kendisinin seçtiği bir taşıyıcı veya diğer bir kişiye belirlenen yerde (eğer taraflarca böyle bir yer kararlaştırılmış ise) teslim edileceğini ve satıcının, malların belirtilen varış noktasına getirilmesi için taşıma masraflarını ödemek zorunda olduğunu ifade eder. Malları ilk taşıyıcının gözetimine devrettiği andan itibaren malla ilgili bütün risk ve navlun dışındaki masraflar genel bir kural olarak alıcıya geçer.

Çapraz Sevkiyat (Cross Docking): Tedarikçiden temin edilen ürünlerin stoğa alınmadan ve taşıma kabı bazında içeriği bozulmadan müşterilerin gereksinimlerine göre tasnif edilerek sevk edilmesi işlemidir.

Çeki Listesi (Packing List): Koli, ambalaj listesidir. Kargonun içindeki eşyaların adet, parça, ağırlık, boyut ve numaraları ile alıcı bilgilerini ve adresini gösteren ayrıntılı listedir.

D

E

F

G

H

I-İ

J

Jettison: Gemi tehlikedeysen malzemelerin gemiden atılmasına denir.

Joint Rate (Müşterek [Navlun Ücreti](#)): Birinci taşıma noktasından diğerine kadar uygulanan fiyat. Bu ulaşım sistemleri hatlar arasında anlaşılmış ve onaylanmış tek tarifiedir.

Just In Time Delivery System: Malzemenin, gereken zaman ve miktarda, gereken yerden alınıp gereken yere istenilen koşullarda sevkiyat ve teslimatına yönelik sistemdir.

K

K1: Bir veya birden fazla özmal taşıtla karayoluyla şehirlerarası eşya taşımacılığı yapacak olan gerçek veya tüzel kişilerin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı'ndan almaları gereken yetki belgesidir.

Kabotaj: Deniz ticaretinde bir ülkenin kendi ülkesi içinde taşımacılık yapma yetkisini salt kendi bayrağını taşıyan taşıyıcılara vermesidir. Ayrıca karayolu taşımacılığında ticari araç sürücülerinin başka ülkelerde çalışma hakkı olarak da kullanılmaktadır.

Kabul Kredili Ödeme (Acceptance Credit): Mal bedelinin belli bir vadede ödenmesini taahhüt eden ve bu ödemeye bir poliçenin araç olduğu ödeme şeklidir. Bir başka ifade ile kabul kredisi satılan malın bedelinin bir poliçeye bağlandığı vadede satıcıya ödendiği bir ödeme şeklidir. Bu kredi vesaik ile birlikte ibraz edilen poliçenin ithalatçı veya buna ilaveten ithalatçının bankası tarafından kabul edilmek suretiyle kullanılır. Kabul kredili ödemede taraflara bankalar aracılık ederler ve bunun için komisyon alırlar. Satıcının düzenlediği poliçe sadece alıcı tarafından kabul edilmiş ise “trade acceptance” vardır. Poliçenin bir banka tarafından kabul edilmesinin öngörülebilir olduğu durumda banka poliçeyi kabul eder veya ithalatçının kabulüne aval verebilir. Buna “banker’s acceptance” denilmektedir. Bu ödeme şeklinde vadeli alım yapmak isteyen ithalatçıya karşı ihracatçı, poliçeye bankanın kabul veya aval vermesiyle kendini garanti altına almış olmaktadır.

Kalite Kontrol: Bir ürün ya da hizmetin, öngörülen kalite koşullarını karşılama derecesinin belirlenmesidir.

Kanban: Tam zamanında üretim/tedarik sistemlerinde gereksinim duyulan malzemenin, gereksinim duyulduğu zaman ve miktarda teminini sağlayan bilgi, doküman, sinyal, elektronik mesajdır.

Kapasite: Belirlenmiş koşullar altında, süre veya başka ölçütlere göre elde edilebilecek en yüksek üretim (çıktı) miktarıdır.

Kara Taşımacılığı: Malın, çıkış noktasından varış noktasına kadar geçen tüm sürecin karayolu güzergahı kullanılarak taşınmasını içeren taşıma modelidir.

Karantina Stok: Hatalı dokümantasyon, bozuk mal, kusurlu ürünlerin geri çağırılması vb. nedenlerle sağlam ürünlerden ayrı tutulan stoktur.

Karma Taşımacılık: Aynı sevkiyat kapsamında en az iki farklı taşımacılık sisteminin birlikte kullanılmasıdır.

Karşı Ticaret – Takas (Counter-trade): Finansal ödeme veya fon transferlerinin yer almadığı tek bir sözleşme ile gerçekleştirilen, eşit değerde olduğu kabul edilen iki mal grubunun doğrudan ve eş zamanlı olarak değiştirildiği işlemlerdir. Takas sözleşmeleri aynı müşteri ile uzun vadeli ve düzenli işlemleri değil; genellikle bir defaya mahsus işlemleri kapsamaktadır.

Katma Değer: Bir şirketin girdilerine kattığı değer (işçilik, amortisman, kar, vergi ve borçlar toplamı) / artırılan veya iyileştirilen değer, işlevsellik veya yarar.

Katma Değerli İşlemler (VAS): Depolarda müşteri talepleri üzerine yapılan etiketleme, ambalajlama, katlama, ısı ölçme, aktarma, karıştırma, birleştirme, ayırma,

paletleme, hafif montaj, iade işlemleri, imha, kullanım kılavuzu ekleme, barkod işlemleri, bakım-onarım işlemleri vb. işlemlerdir.

Kayar Raf: Yüksek devir hızı ve daha iyi hacim kullanımı amacıyla; kutu, palet vb. paketler için FIFO ilkesini gerçekleştirmek üzere bir paket alındıktan sonra diğer paketlerin eğimli makaralar üzerinde kayarak boşaltma pozisyonuna geldiği raftır.

Kaynak Planlama: Sahip olunan özmal ve/veya taşeron tüm kaynakların verimli ve kuruma fayda sağlayacak şekilde kullanılabilmesi adına periyodik olarak yapılan optimizasyon çalışmasıdır. Kaynak planlama sonuçlarına istinaden doğacak ihtiyaç ve talepler neticesinde ayrıca satın alma gibi süreçler de tetiklenebilir.

Kingpin: Çekici ile yarı-römork bağlantısını sağlayan büyük pimdir.

Knocked Down (KD): Ekonomik bir yükleme yapmak için yükün yeniden montajlanmak üzere parçalarına ayrılmasıdır.

Kod: Ortak kullanılan bilgileri ayrıştırarak sınıflandırmak amacıyla metnin sayısal veya alfasayısal gösterimidir.

Koli (Box): İçinde türlü eşya bulunan çeşitli büyüklükte pakettir.

Koli Etiket: Taşımacılıkta kullanılan kolilerin dış yüzünde yer alan, varış yeri ve/veya koli içeriği bilgisini gösteren etikettir.

Kombine Taşımacılık: Taşımanın başlangıç ve bitiş aşamalarında karayolunun kullanıldığı ve aradaki uzun mesafeli taşımanın demir, nehir, kanal veya deniz yolu ile yapıldığı taşımacılık sistemidir.

Komple: Bir taşıma aracı veya kabının bir göndericiye tahsis edilmesidir.

Konsinye İhracat – Konsinyasyon (Consignations): Kesin satışı daha sonra yapılmak üzere dış alıcılara, komisyonculara, ihracatçının yurt dışındaki şube temsilciliklerine mal gönderilmesi şeklinde yapılan ihracat şeklidir. Satılmak üzere gönderilen malları teslim alan ilgili kişi veya kuruluşlar malı rayiç değerinden satar, komisyon vb. giderleri satış gelirinden düşer ve kalan tutarı yetkili banka aracılığıyla döviz cinsinden ihracatçıya yollarlar.

Konsinye Stok: Teslim alındığında değil, kullanıldığında ödemesi yapılan ürünlerdir.

Konsolidasyon (Consolidation): Küçük miktarlı yüklerden büyük yükleme partileri oluşturarak taşımacılıkta ölçek tasarrufu sağlanmasıdır.

Konsollu Raf: Özellikle uzun malların (profil, boru, levha, plastik, ahşap vb.) yan yana veya üst üste istiflenmesinde kullanılan, ön tarafı açık, yatay yönde taşıyıcı kolları olan raftır.

Konşimento (Bill Of Lading): Yükleme talimatıdır. Gönderici ve alıcının tüm detaylarının bulunduğu, yükleme yeri ve tarihi, malın teslim edileceği yer, mal cinsi, adeti, brüt kilosu ve teslim şekli gibi bilgileri içerir.

Konteyner: Her türlü atmosferik koşullara dayanıklı olan, özellikle denizyolu taşımacılığı bağlantılı kombine taşımacılıkta kullanılmakta olan, kolay elleçlenebilen ve üst üste istiflenebilen yüklerin içine yerleştirildiği standart metal yük kasalarıdır.

Kontrat Lojistiği: Lojistik hizmet sağlayıcı şirket ile müşterilerle sözleşmeye bağlı olarak lojistik operasyonların dış kaynak kullanıp gerçekleştirilmesidir.

Konveyör (Conveyor): Yükleri havadan veya yerden taşımaya yarayan, kapalı devre çalışan devamlı aktarma mekanizmasına denir. Çeşitli yük ve malzeme taşınmasında faydalanılan sürekli taşıma aracıdır.

Koridor: Bir stoklama sahasındaki geçiş yoludur.

Kullanılabilir Adresler: Lojistik tesislerde farklı amaçlar (stoklama, elleçleme, araç yükleme/boşaltma, katma değerli hizmetler) için belirlenen lokasyonların ilgili işlem için uygunluğunu, müsaitlik durumunu ifade eder.

Küşat: Farsça kökenli bir kelime olup açma, açılış anlamına gelmektedir. Mal sahiplerinin, beyannamelerini düzenleyebilmek için beyandan önce eşyalarını muayene etme, numune alma ve tartma hakkıdır.

L

L2 Belgesi (L2 Document): Karayolları Taşıma Kanunu gereği, uluslararası lojistik işletmeciliği yapan firmaların sahip olması gereken bir yetki belgesi türüdür. Kanun hükümlerince belirtilen ihlaller gerçekleştirilmedikçe, belge geçerlilik süresi 5 yıldır.

LIFO (Last In First Out): Son giren malzemenin ilk çıkacağını öngören ilkedir. Lojistik: Taşımacılık, depolama, paketleme ve elleçlemeden oluşan fiziksel akış ile gümrükleme, sigorta, gözetim, stok yönetimi ve sipariş yönetiminden oluşan hizmet akışıdır.

Lojistik Yönetimi: Müşteri gereksinimlerini karşılamak üzere, üretim noktası ve tüketim noktaları arasındaki mal, hizmet ve ilgili bilgilerin ileri ve geri yöndeki akışları ile depolanmalarının etkin ve verimli bir şekilde planlanması, uygulanması ve kontrolünü içeren tedarik zinciri süreci aşaması.

Low-bed (Deve Boynu Treyler): Ağır iş makineleri ya da özel proje yükleri gibi uluslararası ve yurt içi karayolu taşıma yönetmeliğine göre standartların dışında, normal kamyonların veya tırların taşıyabilecekleri uzunluk, yükseklik, genişlik ve tonajdan farklı olan yüklerin taşınmasını sağlayan yarı römorktür.

M

Mahrece İade (Return to Country Of Origin): İthal edilen malzemenin niteliklerine uygun olmadığı durumlarda ithal edilen ülkeye iade edilmesidir.

Mal Kabul: Depoya gelen malzemenin kabul edilmesi işlemidir. İşlem; yükün boşaltılarak mal kabul alanına alınması, kayıtlı bilgilerle fiziksel bilgilerin karşılaştırılması, malın depoya alınması ve kaydının tutulması işlemlerini içerir.

Mal Kabul Alanı: Depoya gelen malzemenin kabul işlemlerinin yürütüldüğü alandır.
Mal Mukabili Ödeme (Cash Against Goods): İhraç edilen malın bedelinin malın ithalatçı tarafından teslim alınmasından sonra ödendiği ödeme şeklidir.

Malzeme Talebi: Depodan mal almak, depoda yoksa satın alma işlemini başlatmak üzere yapılan taleptir.

Malzeme Yönetimi: Bir şirket içindeki tüm malzemelerin; kodlama, gereksinim planlama, stok kontrolü, tedarik, depolama vb. faaliyetlerini içerecek şekilde yönetimidir.

Manifesto (Manifest): Taşıyıcı ve acentesi tarafından hazırlanan detayların listesini gösteren belgedir. Araçtaki toplam kargonun özet detaylarıdır. Genellikle gümrük amaçlı kullanılır.

Maut: Almanya'da 12 ton üzeri araçlardan alınan otoyol kullanım vergisidir.

Menşei Şahadetnamesi (Certificate Of Origin): Uluslararası ticarete dolaşımda olan malın menşei, yani üretildiği yeri ve dolayısıyla hangi ülkeye ait olduğunu gösteren belgedir.

Mevsimsel Stok: Bir mevsim başlamadan önce mevsim boyunca oluşacak tüketimi karşılamak üzere tutulan stoktur.

Mezanin Tip (Platformlu – Yürüme Yollu) Raf Sistemi: Yedek parça, hazır giyim, aksesuar, kozmetik gibi küçük ve çok artikelli ürünleri depolamak için kullanılan, her bir ürüne ekipman kullanmaksızın erişimi sağlayan, dikey olarak depo hacmini verimli kullanmayı sağlayan raf sistemidir. Raf içerisindeki platformlarda personelin yürütmesine imkan verir ve bu sayede yüksek bir deponun ara katlı gibi kullanılmasına imkan sağlar.

Muayene: Depolama veya Gümrük noktalarında malzemenin iç ya da dış görevliler (üçüncü şahıslar) gözetiminde, gerektiğinde numune alınıp analiz edilerek kontrol edilmesidir.

Mücbir Sebep (Force Majeure): Sözleşmelerde tarafların kendi kontrolleri dışında gelişen ve öngörülemeyen durumlardan dolayı (deprem, sel, savaş vb.) sorumlu tutulamayacaklarına ilişkin hükümdür.

Mühür (Seal): Araç gümrüklendikten sonra takılan ve teslimine kadar izinsiz açılmadığını gösteren bir çeşit kilitleme sistemidir.

Müşteri: Ürünün ve hizmetlerin satıldığı kurum veya kişidir.

Müşteri İlişkileri Yönetimi: Müşteri özellikleri ile satış ve pazarlama faaliyetlerinin çok yönlü ve çapraz analizleri yolu ile müşterilere daha etkin ve verimli hizmetler sunulmasıdır.

N

Navlun (Freight): Taşıma hizmeti karşılığında ödenen ücrettir.

O-Ö

Optimizasyon: Kaynak planlama ile paralellikleri bulunan bir kavramdır. Mevcut kaynaklar dahilinde alınacak aksiyon ve uygulanacak planlar ile bu kaynakların maksimum kapasite ile kullanılması, verimlilik, karlılık gibi kurumun ölçülebilir değerlerinin artırılmasını amaçlarken; ceza, gecikme, kayıp gibi performans kriterleri ile ölçümlenen bir yapı içinde bu kriterlerin en düşük seviyede tutulmasını hedeflemektedir.

Ordino (Delivery Order): Konşimentoda yazılı malların kısım kısım çekilebilmesini temin etmek üzere hazırlanan emir veya talimatnamedir. Ordino aynı zamanda konşimentoya karşılık malın gümrükten çekilmesi için talimattır.

Ortalama Stok: Belirli bir dönemde bir ürün, bir ürün grubu veya tüm ürünler için elde bulundurulan ortalama stok düzeyidir.

Otomatik Depolama Sistemi (AS/RS): Malzemenin depodaki yerine yerleştirilmesi ile depolandığı yerden alınarak sevk edilmesi işlemlerinin bilgisayar kontrollü donanımla gerçekleştirildiği, her bir raf koridorunda yerleştirme ve toplama amaçlı olarak yatay ve dikey yönde hareket edebilen robotların çalıştığı depolama sistemidir.

Ödeme Şekilleri (Made Of Payment):

- Akreditifli Ödeme (Payment Under Letter Of Credit – L/C):** Bir alıcının talebine istinaden, bir bankanın verdiği ve alıcı tarafından ayrıntıları belirtilmiş, mala veya hizmete ilişkin belgelerin ibrazı karşılığında, belirtilen bir satıcıya ödeme yapılacağı yolundaki şartlı bir taahhüttür.
- Kabul Kredili Ödeme (Acceptance Credit):** Mal bedelinin belli bir vadede ödenmesini taahhüt eden ve bu ödemeye bir poliçenin araç olduğu ödeme şeklidir. Bir başka ifade ile kabul kredisi satılan malın bedelinin bir poliçeye bağlandığı vadede satıcıya ödendiği bir ödeme şeklidir. Bu kredi vesaik ile birlikte ibraz edilen poliçenin ithalatçı veya buna ilaveten ithalatçının bankası tarafından kabul edilmek suretiyle kullanılır. Kabul kredili ödemede taraflara bankalar aracılık ederler ve bunun için komisyon alırlar. Satıcının düzenlediği poliçe sadece alıcı tarafından kabul edilmiş ise “trade acceptance” vardır. Poliçenin bir banka tarafından kabul edilmesinin öngörülebilir olduğu durumda banka poliçeyi kabul eder veya ithalatçının kabulüne aval verebilir. Buna “banker’s acceptance” denilmektedir. Bu ödeme şeklinde vadeli alım yapmak

isteyen ithalatçıya karşı ihracatçı, poliçeye bankanın kabul veya aval vermesiyle kendini garanti altına almış olmaktadır.

3. **Karşı Ticaret – Takas (Counter-trade):** Finansal ödeme veya fon transferlerinin yer almadığı tek bir sözleşme ile gerçekleştirilen, eşit değerde olduğu kabul edilen iki mal grubunun doğrudan ve eş zamanlı olarak değiştirildiği işlemlerdir. Takas sözleşmeleri aynı müşteri ile uzun vadeli ve düzenli işlemleri değil; genellikle bir defaya mahsus işlemleri kapsamaktadır.
4. **Konsinye İhracat – Konsinyasyon (Consignations):** Kesin satışı daha sonra yapılmak üzere dış alıcılara, komisyonculara, ihracatçının yurt dışındaki şube temsilciliklerine mal gönderilmesi şeklinde yapılan ihracat şeklidir. Satılmak üzere gönderilen malları teslim alan ilgili kişi veya kuruluşlar malı rayiç değerinden satar. Komisyon vb. giderleri satış gelirinden düşer ve kalan tutarı yetkili banka aracılığıyla döviz cinsinden ihracatçıya yollarlar.
5. **Mal Mukabili Ödeme (Cash Against Goods):** İhraç edilen malın bedelinin malın ithalatçı tarafından teslim alınmasından sonra ödendiği ödeme şeklidir.
6. **Peşin Ödeme (Cash Payment / Advance Payment / Prepayment / Cash Before Delivery):** İthalatçının mal bedelini ihracatçıya fiili ihraçtan önce ödediği ödeme şeklidir.
7. **Vesaik Mukabili Ödeme (Cash Against Documents – CAD):** İthalatçı firmanın bankasının ihracat bedelini, ihracatçı firmanın bankasına ödemesi karşılığında belgelerin ithalatçıya teslimini öngören ödeme şeklidir. İthalatçı teslim aldığı ödeme belgeleri ile malı gümrükten çekme hakkına sahip olur. Bu ödeme şekline belge karşılığı ödeme şekli de denir.

Ölü Stok: Belirli bir süre boyunca talebi veya tüketimi gerçekleşmemiş stoktur.

Özet Beyannamesi (Summary Declaration): İthal ve ihraç edilecek eşyanın gümrüğe geldiğini gösteren bir belgedir.

P

Paket: Ürünleri dış etkilerden koruyan ve onları bir arada tutarak; pazarlama, taşıma, depolama, dağıtım işlemlerini kolaylaştıran ve metal, plastik, karton vb. malzemelerden yapılmış kaptır.

Paketleme: Bir ürünün üreticiden tüketiciye kadar uzanan dağıtım zincirinde güvenli ulaşımının sağlanabilmesi için kullanılan koruyucu araçların tümüdür.

Paletleme: Ürünün, taşınmak ve depolanmak üzere paletlerde istiflenmesidir.

Panelvan: Yük taşımak için üretilmiş, 3 – 5 metrelik kapalı kasaya sahip, minibüse benzer hafif ticari araç (yarı kapalı açık kasa) olan kamyonette açıkta mal taşınırken, bu modelde kapalı bir depo gibi içi boş bölümde yük taşınır.

Parsiyel Yükleme (Partial Shipments): Aynı güzergahtaki birbirinden farklı müşterilerin yüklerini, aynı TIR ile taşıma yöntemidir.

Peşin Ödeme (Cash Payment / Advance Payment / Prepayment / Cash Before Delivery): İthalatçının mal bedelini ihracatçıya fiili ihraçtan önce ödediği ödeme şeklidir.

Planlama: Müşteri ve/veya acentelerimizden gelen yük taleplerinin, elimizdeki kaynak ve yine müşteri taleplerine istinaden yükleme planlarının yapılarak yüklerin yola çıkarılmasıdır.

Police: Sigorta akdinin yapılmış olduğunu ve akdin karşılıklı olarak koşullarını (her iki tarafın haiz olduğu hak ve borçları) gösteren yazılı bir sözleşmedir.

Proforma: Satıcı tarafından alıcı adına düzenlenen ve yapılan anlaşma ile ilgili her türlü detayı gösteren ön faturadır.

Promosyon: Satışı artırmak için yapılan yenilikler veya sunulan avantajlardır.

R

Raf: Depolarda düzeni sağlamak, üzerine ürün koymak, yüksekliği kullanabilmek ve malı korumak amacıyla kullanılan, sürekli sabit olan veya gerektiğinde ölçüleri ayarlanabilen, metal, ahşap veya plastik malzemedan yapılmış bir depolama donanımıdır.

Rampa: Taşıma aracının kasası ile yükleme bölgesinin aynı yükseklik düzeyinde olmasını sağlayan ve böylece malzemenin boşaltma ve yükleme işlemlerini kolaylaştıran alandır.

Raylı Koridor: Dar koridor istifleyicilerinin belli bir doğrultuda hareket etmesini sağlayan kılavuz rayların bulunduğu koridordur.

Reach-Truck: Depolama ihtiyacının karşılanmasında geniş koridorlarda (yaklaşık 3 metre genişlikte), yan yüklemeli ve 10 – 13 metre yüksek seviyelerde istifleme yapılan depolarda kolay, rahat, hızlı ve güvenli hareket imkanı sağlayabilen elektrikli istif ekipmanıdır.

Rezerve Alanlar: Yerleştirme, toplama veya başka amaçlar için kullanılmak üzere, önceden belirlenmiş çapraz sevkiyat alanı gibi özel alanlardır.

Rezerve Stok: Belli bir ürün için açılan iş veya sipariş emri çerçevesinde gerekli miktarda ayrılmış stoktur.

RF El Terminali (Radyo Frekansı): Barkod, karekod tarama veya tuşları ile manuel işlem yapılarak bilgi toplama, toplanan bu bilgilerin kayıpsız, hatasız istenen sistem veri tabanına radyo frekansı ile online olarak teslim etmeyi sağlayan, aynı şekilde sistem veri tabanından personeli yönlendirmeye yönelik bilgileri ekranı vasıtasıyla gösteren, kullanımı kolay, mobil el bilgisayarlarıdır.

RF ID: Çevresinde anten sarılı olan bir mikroçipten ve bir okuyucudan oluşan, bir yazılım -donanım sistemi ile bütünleştirilen, etiket ve okuyucu arasındaki veri iletişiminin radyo dalgaları ile sağlandığı otomatik tanıma sistemidir.

Rotalama: Taşıma işleminin başlangıç noktasından ulaştırılacak noktalara hangi sıra ve güzergah ile yapılacağı belirlenmesidir.

Römork: Bir çekici araç tarafından çekilen ve taşıyacağı yükün özelliklerine uygun bir şekilde imal edilen, kendi tekerlekleri üzerinde park edilebilen, yük taşıma amaçlı karayolu taşıma aracıdır.

Römorkör: Büyük gemilerin, liman alanlarında hızlı ve güvenli bir şekilde manevra yapmasına yardımcı olan motorlu deniz aracıdır.

Rulolu Konveyör: Yerleştirilen silindir kalıpların motor ile döndürülmesiyle üzerlerindeki ürünü ya da taşıma kabını (palet, sepet vb.) hareket ettiren ekipmandır.

R2 Belgesi (R2 Document): Karayolları Taşıma Kanunu gereği, uluslararası taşıma işleri organizatörlüğü yapan firmaların sahip olması gereken bir yetki belgesi türüdür. Kanun hükümlerince belirtilen ihlaller gerçekleştirilmedikçe, belge geçerlilik süresi 5 yıldır.

S-Ş

Sabit Depolama Politikası: Her ürünün, kendisi için ayrılmış özel bir alana depolanması politikasıdır.

Sabit Fiyat: Üzerinde hiçbir şekilde değişiklik yapılmayan fiyattır.

Sabit Maliyetler: Kısa vadede yapılan işin miktarından etkilenmeyen, sabit kalan maliyetlerdir.

Satın alma: İstenen kalite, zaman ve miktarda, uygun fiyatta, uygun bir teslimat ve ödeme planı ile gerekli görüldüğü takdirde ek koşullarla mal veya hizmetlerin mülkiyetinin satıcıdan alıcıya geçmesidir.

Serbest Bölge: Türkiye Gümrük Bölgesinin parçaları olmakla beraber; Serbest dolaşımda olmayan eşyanın herhangi bir gümrük rejimine tabi tutulmaksızın ve serbest dolaşıma sokulmaksızın, gümrük mevzuatında öngörülen haller dışında kullanılmamak ya da tüketilmemek kaydıyla konulduğu, ithalat vergileri ile ticaret politikası önlemlerinin uygulanması bakımından, Türkiye Gümrük Bölgesi dışında olduğu kabul edilen serbest dolaşımdaki eşyanın, bir serbest bölgeye konulması nedeniyle normal olarak eşyanın ihracına bağlı olanaklardan yararlandığı yerlerdir.

Sevk İrsaliyesi (Packing Slip): Üzerinde araçtaki yükün adını, miktarını, navlun bedelini, kesilen fatura numarasını belirten resmi evrak. Malların nakli sırasında vergi mevzuatı bakımından kontrol edilebilmesi amacıyla, ticari emtianın bir yerden başka bir yere nakli sırasında düzenlenmesi ve malla birlikte bulundurulması zorunlu olan belgedir.

Sevkiyat (Shipment): Taleplerin (siparişlerin) belirli ölçütlere göre (sevk günü, yeri, yükleme aracı, rotası, miktarı vb.) tasnif edilerek ilgili resmi evraklarla talep edilen yerlere ulaştırmak üzere depodan çıkarılması işlemidir.

Sınır Kapısı: İhracat ve/veya ithalat araçlarının transit güzergahları üzerindeki ülkelere giriş yaptıkları ya da ülkelere çıkış yaptıkları ülke sınırlarını belirtir.

Sıralı İstifleme: Yüklerin, raf kullanılmadan bir plan dahilinde zemin üzerinde üst üste istiflenmesidir.

Sırt Sırta Raf Aralığı: Sırt sırta raf sisteminde, paletlerin raflardan olan taşmalarını dikkate alarak, iki raf arasında bırakılan boşluktur.

Sırt Sırta Raf Sistemi (Back to Back): Rafların ön yüzlerinin koridora, arka yüzlerinin birbirlerine yakın şekilde yerleştirildiği, tüm ürün çeşitlerine doğrudan erişim olanağı sağlayan, manuel olarak veya elleçleme ekipmanları ile kullanılabilen, palet kullanımı için oldukça uygun, en yaygın, ekonomik ve geniş kullanım alanına sahip olan raf sistemidir.

Sigorta: Olası risklerin gerçekleşmesi sonucu doğabilecek zararları gidermek üzere, önceden ödenen prim karşılığında bu işle uğraşan kuruluşla yapılan iki taraflı yazılı sözleşme.

Sipariş Onay Numarası: Bir malın belli bir tarihte teslim edilmesi kesinleşmiş siparişini gösteren numaradır. Bu numara malzeme teslim almak ve bu alımı borç hesabı süresince izlemek için kullanılır.

Sipariş Toplama: Depolaması yapılan ürün veya hizmetler için müşterinin miktar ve zaman verilmek suretiyle firmaya bildirdiği ve depo personeli tarafından sevkiyata hazırlanma sürecidir.

Sipariş Toplama Aracı (Picker): Raflarda palet yükünden daha az olan siparişleri elle toplamak için tasarlanmış, yatay ve dikey yönde sipariş toplama yaparken operatörün de yükselmesini sağlayan, diğer bir deyişle operatörün de makine üzerinde yer değiştirmesine olanak veren malzeme elleçleme ekipmanıdır.

Sipariş Toplayıcı (Order Picker): Operatörün yukarı çıkmasına ve sipariş toplamasına olanak tanıyan istif ekipmanıdır.

Sipariş Yönetimi: Talep ya da siparişlerin karşılanması, fiyatlandırılması, kaydının tutulması, stokların kontrolü, stok tahsisinin yapılması ya da üretim/satın alma gereksinimlerinin ilgili yerlere bildirilmesi, sipariş takibi yapılması, teslimatın ve tahsilatın izlenmesi sürecidir.

Sovtaj: Hasar gören ürünlere sigorta eksperleri tarafından biçilen maddi değerdir.

Söz Verilebilir Stok: Geleceğe yönelik satış siparişlerinin ne zaman karşılanabileceğini gösteren, planlanan stok miktarlarıdır.

Spanzet (Ratchet Strap): Yükün üstünden geçerek, yükün taşınacağı yüzeye sabitlenen ve üzerinde “gırgır” olarak bilinen gergi mekanizmasıyla gerilerek yükü sabitlemekte kullanılan polyester şeritlerin genel adıdır.

Spot Araç (Spot Vehicle): Serbest çalışan, tek seferlik taşıma anlaşması yapılan araçların genel adıdır.

Standart Palet Rafı: Euro ve ISO vb. normlarda standart paletler için tasarlanmış klasik raftır.

Standart Ürün Kodu: “Uniform Product Code” Konseyi (UPCC) tarafından verilen, ilk beş karakteri üreticiyi, diğer 5 karakteri ise ürünü tanımlayan koddur.

Stok: Gelecekte oluşacak veya oluşabilecek gereksinimlere karşı genellikle depolarda bulundurulmuş malzemedir.

Stok Devir Hızı: Belirli bir faaliyet dönemi için satılan malın maliyetinin ya da miktarının, ortalama stok değerine ya da miktarına oranıdır.

Stok Düzeltme (Adjustment): Sistem üzerinde oluşan stok hatalarının düzeltilmesi adına yapılan sistemselsel olarak stok artırma ya da azaltma işlemleridir.

Stok Kontrol: Stokların sürekli veya periyodik olarak izlenerek, stok fazlalığı veya stok eksikliğine neden olmayacak şekilde ve belirlenmiş kurallara uygun biçimde siparişlerin veya gereksinimlerin belirlenmesidir.

Stok Tipi (Account): Satılabilir stok, hasarlı stok, etiketlenecek ürünler stoğu, sorunlu ürünler stoğu, yeniden paketlenen iade ürünler stoğu, incelenen iade ürünler stoğu, imha bekleyen ürünler stoğu, kalite kontrol stoğu vb. farklı özelliklerdeki stokların sistemselsel olarak ayrıştırılması için kullanılır.

Supalan: Genellikle kara ve deniz yolu ile yapılan taşımalarda kullanılan, malzemenin taşımayı yapan araç üzerinde gümrüklemesinin yapıldığı durumdur.

Sürdürülebilir Depo: Çevre ve topluma duyarlı bir şekilde faaliyetlerini gerçekleştirerek uzun bir süre hizmet verebilecek alanlardır.

Süreç İyileştirme: Kaliteyi artırma, maliyetleri azaltma, katma değer yaratmayan faaliyetleri ortadan kaldırma konularında yapılacak geliştirme çalışmalarıdır.

Sürekli Geliştirme: Performansı artırmak amacıyla faaliyetleri planlama, uygulama, kontrol etme ve önlem almaya dayalı sürekli faaliyetler çevrimidir.

Sürekli İkmal: Sürekli ürün akışını ve perakendeci stoklarında daha az ürün tutulmasını sağlamak için, tedarik zincirindeki mal ve bilgi akışının eşgüdümlemesidir.

Swap Body: Üst üste istiflenemeyecek ve stacker tarafından tepeden kaldırılamayacak kadar ince yapılmış konteynerlerin adıdır. İlk satın alma masraflarını düşürmek ve uzun vadedeki yakıt masraflarını en azda tutmak için oldukça hafif malzemelerden üretilirler. Boyutları, diğer konteyner taşıyan araçlara yüklenebilmesi için standart İSO konteyner boyutlarındadır. Genelde dört köşesinde bulunan katlanabilir ayakları sayesinde herhangi bir yükleme/boşaltma sistemine gerek kalmadan taşındığı aracı değiştirebilir.

T

Talep: Belirli bir malzemenin belirli bir miktarı için ortaya çıkan gereksinimdir.

Talep Planlaması: Bir ürün veya hizmetin öngörülen bir döneme (12 ay, 6 ay, 3 ay, 1 ay gibi) ait talebinin; gerek geçmiş satış verilerinin, gerekse geleceğe yönelik etkileyen etmenlerin bir senaryo yaklaşımı ile dikkate alınarak ürün ailesi, ürün veya lokasyon bazında belirlenmesidir.

Talep Tahmini: Ürün ve hizmetlere olan talebin niceliksel ve/veya niteliksel değerlerini belirlemek amacıyla çeşitli tahmin yaklaşımlarının belirli koşullara uygun olarak kullanılmasıdır.

Tampon Stok: Üretim akışını dengelemek amacıyla iş merkezleri arasında tutulan stoktur.

Taşıma: Belirli noktalar arasında gerçekleştirilen insan ve yük aktarımıdır.

Taşıma İrsaliyesi (Delivery Note): Ticari Mal, Hammadde, Hurda, Sabit Kıymet gibi maddi olan her çeşit işletmedeki varlıkların miktarsal olarak her hareketini resmi belge altına almak amacıyla kullanılan resmi evraktır.

Taşınabilir Raf: Boş veya dolu olarak taşınabilen raftır.

Tedarik: Gerekli olan makine, alet, aygıt, hammadde, malzeme, parça, yarı-ürün, ürün ve hizmetlerin uygun tedarikçilerden sağlanması amacıyla gerekli olan araştırma, seçme, planlama, stok kontrol, satın alma, nakliye, teslim alma, değerlendirme vb. faaliyetlerin tümüdür.

Tedarik Zinciri: Tedarikçiden müşteriye doğru hareketleri kapsayan ve bu süreç içerisindeki örgütler, insanlar, teknoloji gibi faaliyetlerin bütününe verilen isimdir. Bu çerçevede birçok şirketi birbirine bağlayan zincirdir.

Tedarikçi: Mal ve hizmet sağlayıcısı firmadır.

Tehlikeli Madde: Sağlığa, güvenliğe ve bulunduğu ortamdaki diğer malzemelere zarar verme riski olduğu için taşıma ve depolama sırasında özel önem verilmesi gereken malzemedir.

Temin Süresi: Bir ürünün/hizmetin satın alma siparişinin veya üretim emrinin verilmesi ile sipariş teslimatının veya ürün üretiminin gerçekleşmesi arasındaki süredir.

Tesellüm: Malzemeyi teslim eden yetkili personelden malın, firma yetkilisi tarafından teslim alınma işlemidir.

Tesellüm Belgesi (Certificate Of Delivery): Depolama, taşıma ve/veya katma değerli hizmetler sunmak üzere, söz konusu hizmeti veren firma, tedarikçi veya müşterilerden malı teslim alırken veya teslim ederken imzalama ve kaşeleme suretiyle söz konusu eşyaların ilgili tarafın sorumluluğuna geçtiğini belgelemek üzere düzenlenen evraktır.

Teslim Zamanı: Bir malın müşteriye teslim edildiği tarih ve/veya saattir.

THC (Terminal Handling Charges): Limandaki elleçleme ücretidir.

Tır Karnesi (TIR Carnet): Hareket noktasındaki gümrük idaresinden, varış noktasındaki gümrük idaresine kadar bir prosedür altında taşımayı sağlayan bir gümrük transit belgesidir. İhtiva ettiği sayfa sayısına göre 4, 6, 14 ve 20 yaprak olmak üzere çeşitlere ayrılmıştır.

Tonaj: Bir yük taşıma aracının ton cinsinden taşıma kapasitesidir.

Toplama Alanı (Picking): Toplama, yerleştirme ve ikmal işlemlerinde kullanılmak üzere, her bir parça için önceden belirlenmiş yerdir.

Transpalet: Depoda sipariş toplama, araç yükleme ve boşaltma işlemlerinde kullanılan, alçak konumlarda çalışmaya elverişli malzeme elleçleme ekipmanıdır.

Tutanak: Belirli bir olayı veya durumu belirlemek üzere ilgililerce imzalanmış belgelerdir (mal kabul tutanağı, sayım tutanağı, eksik/fazla tutanağı vb.).

U-

UBAK: 1 Ocak 1974 tarihinde yürürlüğe konmuştur.2006 yılında UBAK, Uluslararası Ulaştırma Forumu (ITF) olarak değiştirilmiştir. UBAK belgesi, Sekretarya tarafından ye ülkelere tanınan kota dahilinde Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bankalığı tarafından belirli koşulları sağlayan firmalara her yılın başında tahsis edilen, beraberinde usule uygun olarak doldurulmuş bir seyir defteri olan, ye ülkeler arasında gerçekleştirilen taşımalarda kullanılan izin belgesidir.

Uluslararası Taşıma: Bir ülkeden bir ülkeye doğrudan veya transit olarak; karayolu, denizyolu, demiryolu ve/veya havayoluyla yapılan her çeşit taşımadır.

Uluslararası Teslim Şekilleri (Incoterms): Uluslararası Ticaret Odası (ICC)

tarafından uluslararası ticarete kullanılan terimlerin bir standarda kavuşturulması

amacıyla uygulamaya konulan bir programdır. Toplam 11 adet teslim şekli vardır.

1. **CFR (Cost and Freight):** Mal bedeli ve navlun ödenmiş, sadece deniz ve iç su taşımacılığında kullanılan uluslararası ticarete bir teslim şeklidir. Satıcı tüm masraf ve riskleri üstlenerek malları yükleneceği limana kadar getirir, ihracat için gümrüklenmiş olarak gemiye teslim etmesini ifade eder. Malların hasar ve kaybına ilişkin risk, mallar gemiye konduğunda alıcıya geçerken, masrafların alıcıya devri, varış limanında gerçekleşir.
2. **CIF (Cost, Insurance and Freight):** Mal bedeli, sigorta ve navlun ödenmiş, sadece deniz ve iç su taşımacılığında kullanılan uluslararası ticarete bir teslim şeklidir. Satıcı tüm masraf ve riskleri üstlenerek malları yükleneceği limana kadar getirir, ihracat için gümrüklenmiş olarak gemiye teslim etmesini ifade eder. Ayrıca satıcı malların taşınması sırasında oluşacak kayıp ve hasar riskine karşılık alıcı adına asgari teminat oranında bir sigorta sözleşmesi yapar. Malların hasar ve kaybına ilişkin risk, mallar gemiye konduğunda alıcıya geçerken, masrafların alıcıya devri, varış limanında gerçekleşir ve risk alıcıya geçer.
3. **CIP (Carriage and Insurance Paid To):** Mal bedeli, sigorta ve navlun ödenmiş, her türlü taşıma şeklinde kullanılan uluslararası ticarete bir teslim şeklidir. Satıcının malları ihracat için gümrüklenmiş olarak kendisinin seçtiği bir taşıyıcı veya diğer bir kişiye belirlenen yerde (eğer taraflarca böyle bir yer kararlaştırılmış ise) teslim edileceğini ve satıcının, malların belirtilen varış noktasına getirilmesi için taşıma masraflarını ödemek zorunda olduğunu ifade eder. Satıcı sigorta primini ödemek suretiyle yüklediği mal cinsine uygun olan asgari teminat oranında bir sigorta yaptırır. Satıcı "teslim yükümlülüğünü" mallar varış yerine ulaştığında değil, malları taşıyıcıya teslim ettiğinde yerine getirmiş sayılır.
4. **CPT (Carriage Paid To):** Mal bedeli ve navlun ödenmiş, her türlü taşıma şeklinde kullanılan uluslararası ticarete bir teslim şeklidir. Özellikle çok araçlı taşımacılık türlerinde kullanılır. Satıcının malları ihracat için gümrüklenmiş olarak kendisinin seçtiği bir taşıyıcı veya diğer bir kişiye belirlenen yerde (eğer taraflarca böyle bir yer kararlaştırılmış ise) teslim edileceğini ve satıcının, malların belirtilen varış noktasına getirilmesi için taşıma masraflarını ödemek zorunda olduğunu ifade eder. Malları ilk taşıyıcının gözetimine devrettiği andan itibaren malla ilgili bütün risk ve navlun dışındaki masraflar genel bir kural olarak alıcıya geçer.
5. **DAP (Delivered At Place):** Mal bedeli, sigorta, navlun ve iç taşımalar ödenmiş, çok çeşitli taşıma dahil her türlü taşıma şeklinde kullanılan uluslararası ticarete bir teslim şeklidir. Satıcının malları belirlenen varış yerinde gelen taşıma aracından boşaltmadan alıcının tasarrufuna bırakmakla teslim ettiğini ifade eder. Satıcı, malların belirlenen varma yerine getirilmesine ilişkin tüm hasar ve masrafları üstlenir. Satıcı varış yerine kadar olan tüm masrafları üstlenir, ancak alıcı ülkesindeki gümrük işlemleri ve masrafları alıcıya aittir.
6. **DAT (Delivered At Terminal):** Mal bedeli, sigorta, navlun ve iç taşımalar ödenmiş, çok çeşitli taşıma dahil her türlü taşıma şeklinde kullanılan uluslararası ticarete bir teslim şeklidir. Satıcının malları belirlenen varış yerinde veya limanda belirlenen terminalde gelen taşıma aracından boşaltılmış bir şekilde alıcının tasarrufuna bırakmakla malların teslim edildiğini ifade eder.

DAT, eşyanın alıcı ve satıcı tarafından belirlenmiş olan terminal noktasında, boşaltma masrafları satıcı tarafından karşılanmış olarak alıcının emrine bırakılmasıdır.

7. **DDP (Delivered Duty Paid):** Mal bedeli, sigorta, navlun ve iç taşımalar ödenmiş, çok çeşitli taşıma dahil her türlü taşıma şeklinde kullanılan uluslararası ticarete bir teslim şeklidir. Satıcının teslim yükümlülüğü, malların ithal ülkesinde belirlenen yerde emre hazır tutulması ile sona erer. Satıcı, malların o noktaya kadar taşınması, ithal gümrüğünden geçirilmesi için gerekli vergi, resim ve diğer harçlar dahil olmak üzere riziko ve giderleri üstlenmek durumundadır.
8. **Ex Works:** Sadece mal bedeli ifade eden, satıcının kendi depo veya işletmesinde malın alıcıya teslimini sağlayan uluslararası ticarete bir teslim şeklidir. Malların işletmede teslim edilmesinden itibaren malla ilgili bütün masraf ve risk ile diğer yükümlülükler alıcı tarafından karşılanır. Satıcı, malları herhangi bir taşıma aracına yüklemek zorunda olmadığı gibi, malların ihracat için gümrükleme işlemleri gereken hallerde bu gümrükleme işlemlerini yerine getirmek zorunda değildir.
9. **FAS (Free Alongside Ship):** Mal bedeli ve limana kadar iç taşımaları ödenmiş, deniz ve iç su taşıma şeklinde kullanılan uluslararası ticarete bir teslim şeklidir. Satıcının malları belirlenen yükleme limanında, ihracat için gümrüklenmiş olarak alıcı tarafından seçilen geminin doğrultusunda (rıhtımda) bırakarak teslim etmesini ifade eder. Tesliminden itibaren malların kaybolması veya hasar görmesi gibi rizikolar alıcıya aittir. Bu andan itibaren malla ilgili bütün masraflar ve navlun alıcı tarafından karşılanır.
10. **FCA (Free Carrier):** Mal bedeli ve belirlenen yere kadar iç taşımaları ödenmiş, her türlü taşıma şeklinde kullanılan uluslararası ticarete bir teslim şeklidir. Malların ihracat için gümrüklenmiş olarak alıcı tarafından belirtilen yerde, alıcı tarafından tayin edilen taşıyıcıya teslim edilmesiyle satıcının yükümlülüğünün bitiğini ifade eder. Eğer alıcı malları teslim alması için kendisi bizzat taşıyıcı olmayan birisini tayin etmişse, satıcı malları bu kişiye bırakarak teslim yükümlülüğünü yerine getirmiş sayılır.
11. **FOB (Free On Board):** Mal bedeli ve belirlenen limana kadar iç taşımaları ödenmiş, deniz ve iç sularda taşıma şeklinde kullanılan uluslararası ticarete bir teslim şeklidir. Satıcının malları belirlenen yükleme limanında, ihracat için gümrüklenmiş olarak alıcı tarafından seçilen gemi üzerinde teslim etmesini ifade eder. Mallar geminin küpeştesine (güvertesine) geçtikten sonra meydana gelebilecek her türlü hasar, kayıp ve masraflar alıcının sorumluluğundadır.

Üçüncü Parti Lojistik (Third Party Logistics – 3PL): Müşterilerinin lojistik faaliyetlerini (öncelikle taşıma ve depolama) üstlenen ve konusunda uzman olan lojistik şirketleridir. Birinci parti ifadesi ile satıcı şirket, ikinci parti ifadesi ile alıcı şirket, üçüncü parti ifadesi ile ise satıcı ve alıcı şirketler arasındaki bazı hizmetleri üstlenen şirket kastedilmektedir.

Üretim: Malzeme, işçilik, enerji, makine vb. üretim kaynaklarını kullanarak kullanıcılar için yararlı ürün ve/veya hizmetler oluşturulmasıdır.

Ürünlerin Depolanması Adreslenmesi (Put Away): Depoya gelen ürünlerin mal kabul işlemi yapıldıktan sonra, depodaki stok lokasyonlarına fiziksel taşınarak

konulması, sistemsal olarak da taşıma kabının kimliği ile adres kimliğinin eşleştirilmesi işlemleridir.

Ürün Stoğu: Her bir ürünün depoda bulunan miktarıdır.

Ürün Toplama: Müşteri taleplerine göre, depo içerisindeki ürünlerin adreslerinden toplanması işlemidir.

V

Vesaik Mukabili Ödeme (Cash Against Documents – CAD): İthalatçı firmanın bankasının ihracat bedelini, ihracatçı firmanın bankasına ödemesi karşılığında belgelerin ithalatçıya teslimini öngören ödeme şeklidir. İthalatçı teslim aldığı ödeme belgeleri ile malı gümrükten çekme hakkına sahip olur. Bu ödeme şekline belge karşılığı ödeme şekli de denir.

Vinç (Crane): Ağır yük kaldırmaya ve bir yere taşımaya yarayan araçtır.

Y

Yük: Taşınan mal, ürün veya eşyadır.

Yükleme: Sevk amacıyla malzemelerin tren, uçak, kamyon vb. bir araca güvenli bir şekilde yüklenmesi işlemidir.

Yükleme Alanı: Yüklerin konulduğu palet, platform vb. alandır.

Z

Zararlı Madde: Depolama ve taşıma sırasında sağlık, güvenlik ve hasar açısından risk doğurabilecek maddedir.

Zeyilname: Sigorta poliçesinin yürürlükte bulunduğu dönem içerisinde meydana gelen değişiklikleri belirtmek için düzenlenen belgedir.

Kaynak: [FXNAK](#)